

Kültürel Çalışmalar ve Kimlik

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü

Ders Kodu:	9993260
Öğretim Görevlileri :	Kerem Karaosmanoğlu Setenay Nil Doğan
Oda No / Tel No :	Davutpaşa B 1015 / 0212 383 4486 Yıldız Çukursaray / 0212 383 3170
E-posta :	keremk06@gmail.com sndogan@hotmail.com
Web :	http://www.itbytu.org/
Ders Kitabı :	Fotokopiye bırakılan okuma demeti Star Copy, Beşiktaş
Değerlendirme :	I. Vize Sınavı % 30 II. Vize Sınavı / Ödev % 30 Final Sınavı % 40

•T.C. Kimlik No nedir? T.C. Kimlik Numarası: Onbir(11) haneden oluşan, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından T.C. vatandaşlarına verilmiş tek bir sayıdır.

•Kurumsal kimlik, pazarlamada (*marketing*), bir kurumun görünen yüzüne verilen isimdir. Kurumun kendini ifade etme şeklidir. Bu ifade belli sınırları çizilmiş ve genellikle değişmez bir ifadedir. Kurumu anımsatacak bir tasarımı ne ölçülerde ve nasıl kullanılması gerektiğini belirten kurumsal kimlik kitabı bu sistemin vazgeçilmez ögesidir. Öyle ki bir kurumsal kimlik tasarımı içinde amblem, logo'dan ofis dizaynına, çalışanların giyim kuşamından araç üstü giydirmeye, antetli kağıttan, tabelaya, web sitesinden vefat ilanlarına, ambalaj dizaynından faaliyet raporuna kadar her şeyin ne ölçülerde ve nasıl kullanılacağı belirtilmiştir.

•İnternet servislerine tekrar tekrar kimlik bilgilerinizi vererek üye olmaktan sıkıldıysanız OpenID sistemini kullanabilirsiniz.

•Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı DTP'li Osman Baydemir, kendisi için “Kimlik siyaseti yapıyor” denildiğini belirtirken, “Oh olsun iyi ki yapmışım. Bizim Diyarbakır konusunda korkumuz ve sorunumuz yoktur. Ama Sayın Başbakan da Diyarbakır halkının iradesine boyun eğmesini ve saygı göstermesini öğrensin. Ben kimlik siyasetini Temmuz 2007'de DTP'nin Meclis'e girmesi ile bıraktım” dedi.

•Ergenlik dönemi kişiliğin önemli gelişim evrelerinden biridir. Bu dönemde cinsel kimlik gelişimi de önemli bir yer tutar. Kişiliği oturmuş, kimliğini bulmuş kişinin, kendisine, kendi bedenine, nerede olduğuna ve nereye gitmekte olduğuna dair bir güven duygusu vardır ve buna bağlı olarak da kendisini iyi hisseder.

•1856 yılında Genn Ginsen adında bir İngiliz, parmak uçlarındaki çizgilerin her insanda farklı olduğunu keşfetti. 1856 yılına kadar insanlar parmak ucunun önemli özelliğinden haberdar değillerdi. Tarih boyunca yaşamış tüm insanların parmak ucunun farklı olduğunun anlaşılmasıyla, parmak ucunun adeta bir kimlik kartı olduğunun farkına varıldı. Daha sonra bu bilgi polis örgütlerince suçluların yakalanmasında veya tanınmayacak duruma gelmiş ölümlerin tespit edilmesinde kullanılmaya başlandı.

•Kimlik, kim olduğuna karar vermektir... Kimlik, kişinin var oluşunun ifadesidir. Kendini nasıl gördüğünü tanımlamasıdır. Bireyin kendi farklılığını ortaya koymasısıdır. Kimlik bütün şartlarda sahip olunan niteliklerin toplamıdır. Bir kişi ya da toplumu kendisi yapan ve diğerlerinden ayıran niteliklerin tamamıdır. Yani kimlik beni ben yapan değerlerin toplamıdır. Kimlik aynı zamanda kişinin resmidir. Toplum içindeki adresidir. Kimlik kavramı bir değerler manzumesidir. Bir kimseye, kimliksiz demek, değerlerden yoksun, adeta içi boş bir nesne anlamına gelir. Kimlik taşıyana özgünlük ve öznellik kazandırır. İslami kimlik kuru bir iddia olmaktan öte kuşatıcı bir program ve hayatı İslamileştirmeye yönelik bir çıkıştır.

•Sarı-Lacivertliler'in Başkanı Aziz Yıldırım çarpıcı açıklamalar yaptı. "Tek kimlik Fenerbahçe'dir" diyen Yıldırım, "Ben derneklere değil ranta karşıyım" şeklinde konuştu.

•Senelerden beri tartışılan ve uzun süre tartışılacak Türk kimliği konusunu doğru ele almak için her şeyden evvel Osmanlı devletinin kimliğini belirtmek gerek. Bunun için de her şeyden evvel modern millî devlet kimliğinin siyasi bir kimlik olduğunu söylemek gerek. Millî devlet ise (*National State, l'etat national*) 18. yüzyıl sonunda Avrupa'da hâkim duruma geçen ve etnik ve dil kimliğini esas alarak ülke kimliğini tayin eden bir devlet şeklidir.

•Laik Türkiye hiçbir zaman insanların mezheplerini sorarak nüfus sayımı yapmadı, ama 1965 yılına kadar 'anadil'i sorarak nüfus sayımı yaptı. Bugün elimizde kimliklere dair nüfus sayım rakamları yok. Tahminlere, temennilere göre rakamlar ileri sürülüyor.

Yukarıdaki alıntılar bir internet arama motorunda kimlik kelimesinin aranması sonucu ortaya çıkmış olan sonuçlardan rastgele ve doğruluklarından bağımsız olarak alınmıştır. Ve her biri 'kimlik' ile, kimliklerimizin farklı boyutları ve bu boyutları hayatımızda önemli kılan farklı anlam dünyalarıyla ilgili konuşmaktadır. Bu alıntılar kendi çeşitlilikleri içinde hem 'kimlik' kavramının farklı anlamlarını ortaya koymakta hem de içinde yaşadığımız dünyanın değişken, çoğul, içiçe geçmiş kimlikleri ve kimlik unsurlarını barındırdığını düşündürmektedir. Bu bakış açısıyla kimlik kavramı sabit, homojen ve otomatik değil; akışkan, dönüşebilir, yeniden kurgulanabilir, sorgulanabilir ve çoğul düşünülmesi gereken bir kavramdır. Buradan hareket ederek bu dersin amacı, kültürel çalışmaların 1960'lardan beri sorunsallaştırmakta olduğu kimlik kavramına dair tartışmaları ortaya koymak ve bu şekilde kültürel alanı, içinde yaşadığımız dünyayı, toplumları ve kendi hayatlarımızı kendi çok sesliliği ve çeşitliliği içinde anlamaya çalışmaktır.

Dolayısıyla, yapmak istediğimiz şey kuramsal ve pratik yaklaşımlar ışığında kimlik gibi çok yönlü bir kavramı kültürel çalışmaların disiplinlerarası platformunda incelemek ve değerlendirmektir.

DERS PROGRAMI¹

1. Hafta

Tanışma ve Ders Programının Açıklanması

2. Hafta

Kültürel Çalışmalar ve Kültürel Teori: Tanımlar, Metodoloji
(7-12)

* Philip Smith, 'Giriş: Kültür Nedir? Kültürel Kuram Nedir?', *Kültürel Kuram*, İstanbul, Babil, 2005, 13-18.

3. Hafta

Kültürel Teori: Kültürelcilik ve Yararcılık (12-34)

* Philip Smith, 'Klasik Sosyal Kuramda Kültür', *Kültürel Kuram*, İstanbul, Babil, 2005, 19-39.

4. Hafta

Kültürel Teori: Frankfurt Okulu ve Sonrası (85-94, 49-58)

* Philip Smith, 'Britanya Kültürel Çalışmaları', *Kültürel Kuram*, İstanbul, Babil, 2005, 208-227.

* Orhan Tekelioğlu, 'Popüler Kültürün Türkiye'deki Yüzleri', *Pop Yazılar: Varoştan Merkeze Yürüyen Halk Zevki*, İstanbul, Telos, 2006, 19-34.

5. Hafta

Toplumsal Cinsiyet ve Kimlikler (95-106)

* Kurtuluş Cengiz, Uğraş Ulaş Tol & Önder Küçükural, 'Hegemonik Erkekliğin Peşinden', *Toplum ve Bilim*, 101, Güz 2004, 50-70.

6. Hafta

I. Vize Sınavı

7. Hafta

Ulusal Kimlik: Milliyetçi Söylem, 'Öteki' ve Kültürel İzafiyet
(129-152)

* Zygmunt Bauman, 'Devlet ve Millet', *Sosyolojik Düşünmek*, İstanbul, Ayrıntı, 2006, 179-196.

* Semra Somersan, 'Giriş', *Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk*, İstanbul, Bilgi, 2004, 1-16.

8. Hafta

Azınlıklar, Azınlık Olmak ve Azınlık Kimliği (163-186, 205-214)

* Baskın Oran, 'Dünyada Azınlık Kavramı ve Azınlık Koruması', *Türkiye'de Azınlıklar: Kavramlar, Teori, Lozan, İç Mevzuat, İçtihat, Uygulama*, İletişim, İstanbul, 2004, 17-60.

* Hrant Dink, 'Türkler ve Ermeniler: İki Yakın Halk, Türkiye ve Ermenistan: İki Uzak Komşu', *Ermeni Sorunu Tartışılırken...*, İstanbul, Heinrich Böll Stiftung, 2006, 18-29, 54-61.

9. Hafta

Kimlik ve Farklılık: Çokkültürcülük, Kültürlerarasılık ve Öteki
(215-230, 239-252)

* Ayhan Kaya, 'Avrupa Birliği Bütünleşme Sürecinde Yurttaşlık, Çokkültürcülük ve Azınlık Tartışmaları: Birarada Yaşamın Siyaseti', *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları* (der. A.Kaya & T. Tarhanlı), İstanbul, Bilgi, 35-63.

* Leyla Neyzi, 'Gülümser'in Öyküsü', 'Ben Kimim?': *Türkiye'de Sözlü Tarih, Kimlik ve Öznellik*, İstanbul, İletişim, 2004, 169-193.

---

¹ Parantez içinde *koyu* yazılmış sayfa numaraları okuma paketinin geneli için geçerli olan sonradan yapılmış numaralandırmadır. Her makalenin ait olduğu dergi ve kitap içindeki sayfa numaraları ayrıca belirtilmiştir.

10. Hafta

Türkiye’de Kültür, Kimlik ve Azınlıklar: Yakın Tarihten Günümüze (155-162, 282-292)

* Murat Belge, ‘Türkiye’de Zenofobi ve Milliyetçilik’, Milliyetçilik: Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Cilt 4 (der. T. Bora), İstanbul, İletişim, 179-192.

* Kerem Karaosmanoğlu, ‘Türkiye’de Azınlıklar ve Komplö Zihniyeti’, *Liberal Düşünce*, Yıl 13, Sayı 50, 2008, 139-158.

11. Hafta

2. Vize Sınavı

12. Hafta

Avrupa ve Kimlik: Doğu/Batı Sorunsalı, Şarkiyatçılık, Garbiyatçılık (295-304, 315-318)

* Aslı Çırakman, ‘Avrupa Fikrinden Avrupa Merkezçiliğe’, *Doğu Batı*, Yıl 4, Sayı 14, 2001, 28-46.

* David Morley & Kevin Robins, ‘Türkçe Basıma Önsöz’, *Kimlik Mekanları*, Ayrıntı, İstanbul, 1997, 11-16.

13. Hafta

Küreselleşme, Kültür ve Kimlik (355-370)

* Yael Navaro-Yaşın, ‘Kimlik Piyasası: Metalar, İslamcılık, Laiklik’, *Kültür Fragmanları: Türkiye’de Gündelik Hayat* (der. D. Kandiyoti & A. Saktanber), İstanbul, Metis, 2003, 229-258.

14. Hafta

Kültür, Kimlik, Ulus ve Ötesi (385-396)

* Seteney Shami, ‘Etnisite Kavramında Ayrılıklar: Ürdün, Türkiye ve Kafkasya’da Çerkes Kimliği’, *Çerkeslerin Sürgünü*, Ankara, Kafkas Derneği, 2001, 267-285.

Sözlük (397-400)

Tavsiye Edilen Okumalar:

(yukardakiler dışında)

* Kutluğ Ataman, *Peruk Takan Kadınlar*, İstanbul, Metis Siyah-Beyaz, 2001.

* Andrew Edgar & Peter Sedgwick, *Kültürel Kuramda Anahtar Kavramlar*, İstanbul, Açılım, 2007.

* Fethiye Çetin, *Anneannem*, İstanbul, Metis, 2004.

* Nilüfer Göle, *Melez Desenler: İslam ve Modernlik Üzerine*, İstanbul, Metis, 2000.

* Erol Haker, *İstanbul’dan Kudüs’e Bir Kimlik Arayışı*, İstanbul, Kitap, 2004.

* Yahya Koçoğlu, *Azınlık Gençleri Anlatıyor*, İstanbul, Metis Siyah-Beyaz, 2001.

* Yahya Koçoğlu, *Hatırlıyorum: Türkiye’de Gayrimüslim Hayatlar*, İstanbul, Metis Siyah-Beyaz, 2003.

* Armand Mattelart & Erik Neveu, *Kültürel İncelemelere Giriş*, İstanbul, Bilgi, 2007.

* Leyla Neyzi, ‘Ben Kimim?’: *Türkiye’de Sözlü Tarih, Kimlik ve Öznellik*, İstanbul, İletişim, 2004.

* Pınar Selek, *Maskeler, Süvariler, Gacılar: Ülker Sokak, Bir Alt-Kültürün Dışlanma Mekanı*, İstanbul, Aykırı, 2001.